

ŽODŽIŲ MOKYMO(SI) STRATEGIJOS BEI TEKSTO KŪRIMO BŪDAI PER UŽSIENIO KALBOS PASKAITAS

Elida Aršavskienė

Vilniaus kolegijos Pedagogikos fakultetas

Anotacija. Kiekvienam užsienio kalbos mokytojui labai svarbu parinkti studentams bei mokiniams priimtinas mokymo(si) strategijas, atsižvelgiant į gebėjimus, interesus, mokymosi stilių, psichologinę būseną. Užsienio kalbų pedagogui itin svarbu skirtingai ir įdomiai supažindinti studentus su naujais žodžiais, padėti sukaupti kuo didesnę leksinių vienetų skaičių, plėsti, turtinti žodyną. Pranešime analizuojama žodžių mokymo(si) bei teksto kūrimo strategijos, apimančios motyvų ir minčių generavimą, jų rūšiavimą, atranką, pirmųjų struktūrų, kategorijų ir nuorodų formavimą, sąmoningą suvokimą, apgalvotą kalbos struktūrų panaudojimą. Atliktas tyrimas atskleidžia, kokias priemones studentai naudoja mokydami užsienio kalbos žodžių, kokias žodžių mokymosi bei teksto kūrimo strategijas jie taiko, su kokiomis problemomis susiduria mokydami žodžių ir kas juos motyvuoja, skatina aktyviau mokytis leksikos.

Pagrindiniai žodžiai: užsienio kalba, žodžių mokymo(si) strategija, teksto kūrimo būdai.

Įvadas

Užsienio kalbos mokymo(si) tikslas yra orientuotas į komunikacijos ugdymą – gebėjimą bendrauti užsienio kalba. Tačiau bendravimas nėra įmanomas be žodžių, išskyrus neverbalinį bendravimą, kai komunikuojant galima naudoti kūno kalbą. Žodžiais mes keičiamės informacija, emocijomis patirtimi. Daugeliu atvejų komunikacija neįvyksta dėl žodžių nežinojimo. M. Spitzer teigia, kad leksikos mokymas yra daug svarbesnis komunikacijai nei gramatika. Pabrėžiama žodžių svarba teigiant, jog be gramatikos gali būti perduota tik dalis informacijos, tačiau be žodžių niekas negali būti perduota. Žmogus, žinodamas gramatikos taisykles, gali reikšti savo mintis tik iš dalies, bet mokėdamas žodžius jis gali pasakyti beveik viską. Sąvoka „žodžių mokymo(si) strategijos“ yra labai plati, ji apima mokymo(si) metodus, priemones, psichologinius mokymo(si) aspektus. Mokymo(si) strategija – tai protinės veiklos planas, siekiant tam tikro mokymo(si) tikslo. Efektyvesnio žodžių mokymo strategijos būtų: veiklos aktyvinimas, skatinant mokytis žodžių remiantis atminties dėsniniais; sąvokų sisteminimas, sutvirtinant jų tarpusavio

asociatyvinius ryšius; žodyno suasmeninimas; žodžių pratybos, šarados, kryžiažodžiai; teksto kūrimas ir pan. Užsienio kalbą, jos leksiką lengviau mokytis kuriant pačiam, pasakojant ar rašant apie asmeninę patirtį. Naudojant pratybose atsineštą paveikslėlį, daiktą, eilėraščių sukeliama individualūs išgyvenimai, skatinantys pasisakyti. Jei išgyvenamas tikras kūrybinis procesas, studentai ieško pavyzdžių, kurie sukeltų diskusijas, tampa aktyviais kalbinio proceso dalyviais. Tai labai priklauso nuo taikomų metodų, naudojamų strategijų, nuo to, kiek dėmesio skiriama kūrybai, saviraiškai, o ne tik pateiktų pratimų atlikimui.

Tyrimo tikslas – atskleisti žodžių mokymosi strategijas bei teksto kūrimo būdus, naudojamus užsienio kalbos paskaitose.

Uždaviniai:

1. Remiantis moksline literatūra, apibūdinti žodžių mokymosi strategijas bei teksto kūrimo būdus.

2. Teorinę medžiagą pagrįsti konkrečiais paskaitose naudojamų užduočių pavyzdžiais.

3. Atskleisti, kokias priemones, žodžių mokymosi bei teksto kūrimo strategijas studentai naudoja mokydami užsienio kalbos.

Tyrimo metodai – teorinė analizė, anketinė apklausa, tyrimo duomenų analizė.

Žodžių mokymo(si) strategijos

Aktyvi veikla, naudojant valingą įsiminimą. Net ir turėdami geriausius keitinimus, kartodami, studentai mokymo pradžioje pamiršta užsienio kalbos žodžius. Vieni žodžiai išmokstami palyginti greitai ir nesunkiai, kiti – sunkiau, kai kurie – ypač sudėtingai. Tik atliekant kartojimo pratimus pamiršimo lygis sumažėja. Mokantis žodžių, pirmiausia jie patenka į žmogaus trumpalaikę atmintį, o tik vėliau visa informacija perkeliama į ilgalaikę. Žodžių išlaikymą atmintyje lemia tokie veiksniai kaip žodžio sudėtingumas, jo vartojimas ir prasmingumas. Psichologas Visvaldas Legkauskas (2012) išskiria keletą išminktą medžiagą veikiančių veiksnių. Pirmas, įsiskaitymo kartų skaičius. Kuo daugiau kartų žmogus mokysis, tuo geriau įsimins. Antra, medžiagos prasmingumas. Pasak psichologo, geriau ir greičiau įsiminama ta informacija, kuri yra prasminga besimokančiajam. Trečias pozicijos eilėje – efektas. Geriausia yra įsiminama informacija, nuo kurios buvo pradėta mokytis ir kuria buvo baigta. Mažiausiai įsiminama vidurinė medžiagos dalis. Remiantis šiais argumentais galima naudoti veiklos aktyvinimo, naudojant valingą įsiminimą, strategiją: paskaitos pradžioje pasakoma, kad studentai čia pat, paskaitoje, turės įsiminti 8–10 žodžių reikšmes. Aiškinimo metu studentai turi būti atidūs ir stengtis įsiminti. Užsirašyti žodžių aiškinimo metu negalima. Baigus aiškinimą dar kartą atkreipiamas dėmesys į naujų žodžių sąrašą, vertimo į gimtąją kalbą prie žodžių nėra. Pirmas valingas atgaminimas. Užsirašomi žodžiai su reikšmėmis, reikalaujama tik įsiminti naujo žodžio reikšmę gimtąja kalba. Vėliau dirbama su tekstu, atliekamos įvairios pratybos. Antras valingas atgaminimas – per tris dienas kuriant

tekstą, vartojant žodžius kūrybinėse užduotyse. Po šio etapo pakartojami ir atgaminami žodžiai su savikontrolė kelis kartus per dvi savaites ar mėnesį. Kartojama ne mechaniškai, o naudojant įvairias kūrybines pratybų formas ir užduotis.

Sąvokų sisteminimas sutvirtinant jų tarpusavio asociatyvinius ryšius.

Mokant(is) kalbų, svarbu integruoti į paskaitas asociacijų kūrimą, rūšiavimą, tvarkymą, struktūravimą pagal tekstą, t. y. asociacinių įgūdžių formavimą, įtvirtinimą. Reikėtų nuolat siūlyti studentams žodinius žaidimus su asociacijomis, asociagramų kūrimą ir struktūravimą – iš pradžių dirbant poromis ar grupelėmis, vėliau individualiai, taikant „minčių žemėlapius“, „smegenų šturmą“ ir kitus metodus bei reflektuojant. Pavyzdžiui:

- *Pratybos, ugdančios rašymo blokadų skaidymą.* Visi studentai rašo maždaug penkias dešimt minučių viską, kas jiems ateina į galvą duota tema. Visos kitos taisyklės negalioja. Studentai gali daryti klaidų, gali pereiti rašydami į gimtąją kalbą arba bet kurią kitą kalbą. Svarbu tik nesustoti rašyti. Rašiklis turi būti ant popieriaus ir nuolat judėti. Jei mintys stringa, reikia tęsti rašymo motoriką, kol vėl šaus į galvą mintis. Pasirinktus tekstus galima perskaityti auditorijai ir aptarti.

- *Fantazavimas.* Lyg mestas į kūdrą akmuo, žodis, atsitiktinai užklydęs į galvą, sukelia bangas sąmonės paviršiuje ir gilumoje, nesibaigiančias grandines reakcijas, grimzdamas „išjudina“ garsus ir vaizdus, asociacijas, atsiminimus, simbolius ir svajones. Siūloma iš pradžių pasirinkti vieną žodį, tada šis „išjudins“, „paskvies“ į istoriją kitus žodžius iš atminties, patirties ar susidariusių asociacijų. Pvz., žodis „katė“: K – keturios. A – antys. T – tupėjo. Ė – ėdžiose. Keturios antys tupėjo, kol lapė jas ėsti pradėjo. Kiekvienas žodis, raidė, net intonacija suteikia galimybę kurti. Ir visai nesvarbu, jei kūrinyje prasišlenkiama su logika.

Žodyno suasmeninimas. Kiekvienos temos žodžius reikia pritaikyti sau. Mokantis siūloma pasižymėti įvairias aplinkybes, ką primena naujas žodis, su kuo siejasi, kur, kada ir kaip įgyta patirtis ar išgyvenimai. Pavyzdžiui, *įvairių daiktų panaudojimas mokant užsienio kalbos žodžių.* Reikia duoti studentams kokį nors konkretų daiktą, primenantį tai, ko mokosi, arba paskatinti pasidaryti jį patiems.

Žodžių pratybos. Jos atliekamos vien su žodžiais sakiniuose arba tekstuose. Tikslas yra išmokyti suprasti žodžius, atspėti jų reikšmę iš konteksto ir tvirtai juos įsiminti, kad būtų galima lengvai atgaminti ir panaudoti įvairiems komunikatyviniams ketinimams realizuoti. Pratimai gali būti atliekami žodžio, sakinio ar teksto lygmeniu. Tačiau dažniausiai įvairūs pratybų parinkimo kriterijai persipina. Dažniausiai vartojami žodžio ar sakinio lygmeniu pratimų tipai: a) sinonimai, b) antonimai, c) žodžių darybos pratimai, d) žodžių eilių sudarymo pratimai, e) apibendrinančios (gimininės) ir joms priklausančios sąvokos, f) žodžių įrašymo į sakinius ar tekstus pratimai, g) žodžių jungimo pratimai. Pavyzdžiui, galima remtis poetiniais ir gramatiniais ekvivalentais, kai poetinis tekstas svarbus ne turinio prasme, bet daugiau gramatinėmis struktūromis: fonologija, morfologija, leksika, sintakse.

Naudodamiesi žymių autorių eilėraščių pavyzdžiais, studentai gali patys kurti analogiškus kūrinius.

Asmenavimo mokymui skirtas eilėraštis.

Ich gehe
du gehst
er geht
sie geht
es geht.

Geht es?

Danke - es geht.

Rudolf Steinmetz

Būdvardžių laipsniavimui skirtas eilėraštis.

Der erste Tag war leicht
der zweite Tag war schwerer
Der dritte Tag war schwerer als der zweite
Von Tag zu Tag schwerer:
Der siebente Tag war so schwer
daß es schien er sei nicht zu ertragen
Nach diesem siebenten Tag
sehne ich mich
schon zurück

Erich Fried

Kryžiažodžiai, šarados – sena žaidimų su žodžiais forma, tačiau vis dar aktuali ir įdomi įvairaus amžiaus žmonėms. Kryžiažodžiai, šarados vis dar randami įvairiuose vadovėliuose – su spėliojamų žodžių paveikslėliais, vertimais ar aprašymais. Puikus būdas patikrinti žodžių įsiminimą – spręsti kryžiažodžius.

Teksto kūrimas. Kurti rišlų dalykinį ar grožinį tekstą užsienio kalba nėra lengva, nes pasigendama sinonimų, frazeologizmų, kitų teksto kūrimo instrumentų. Svarbiausias komunikacinis kalbos vienetas – tekstas – yra sudėtingas darinys, perteikiantis įvairialypę informaciją, atliekantis įvairias funkcijas ir subtiliausiais ryšiais susijęs su nekalbine tikrove. Vartojant M. A. K. Halliday'aus terminus, tekstą galima apibūdinti kaip kalbos vienetą, turintį trejopą paskirtį – perteikti tam tikrą turinį (ideacinę), atspindėti tam tikrą rašytojo ir skaitytojo santykį (tarpasmeninę), įvardijant šiuos dalykus specifiniais kalbiniais ir tekstiniais raiškos būdais (tekstinė funkcija). Kitaip sakant, kiekvienas tekstas yra apie ką nors, kieno nors skirtas kam nors, vienaip ar kitaip parašytas. Tekstų kalba priklauso nuo temos, auditorijos, komunikacinio tikslo, konkrečios situacijos, turinio abstraktumo. Kūrybinis rašymas per užsienio kalbos užsiėmimus traktuojamas kaip darbas dviem kryptimis: tai lėtas ir intensyvus kalbos ir teksto struktūrų suvokimas ir naudojimas, taip pat gebėjimas raštu išsakyti savo patirtį, kurti nepriklausomą turinį, improvizuoti.

Užsienio kalbos užsiėmimų kontekste galima kalbėti ne tik apie turinio laisvę ir originalumą, bet ir apie lėtą formalių kalbos priemonių, įgūdžių įgijimą bei jų panaudojimo kompetenciją. Kūrybinis rašymas remiasi patirtimi, stebėjimu, klausymu, vertinimu. Kūrybinio rašymo mokymosi esmė: 1) motyvų ir minčių generavimas, 2) jų rūšiavimas, atranka, pirmųjų struktūrų, kategorijų ir nuorodų formavimas, 3) sąmoningas suvokimas, apgalvotas kalbos struktūrų panaudojimas, 4) sąmoningas teksto struktūravimas, kūrimas. Visa tai padeda įtvirtinti kalbinius įgūdžius, nuolat keičiant ir kartojant kalbinius modelius, refleksiją.

Mokantis gali ir turėtų būti integruojami nežodiniai stimulai, rašymo technikų įvaldymo būdai, bandymai raštu kreiptis į adresatą ar žiniasklaidą, funkciniai stiliai, perspektyvų kaita, teksto pristatymo įgūdžiai.

Pavyzdžiui:

Improvizacija, kūrybiškai panaudojant siužetą – kito pateiktą informaciją. Vienas studentas sugalvoja siužetą, pvz., kelis tarpusavyje nesusijusius sakinius („Buvo auksinė rudens diena. Iš gatvės girdėjosi triukšmas. Mane aplankė senas draugas“). Kiti mėgina rasti ryšį tarp šių sakinių ir jais pasinaudodami kuria pasakojimą.

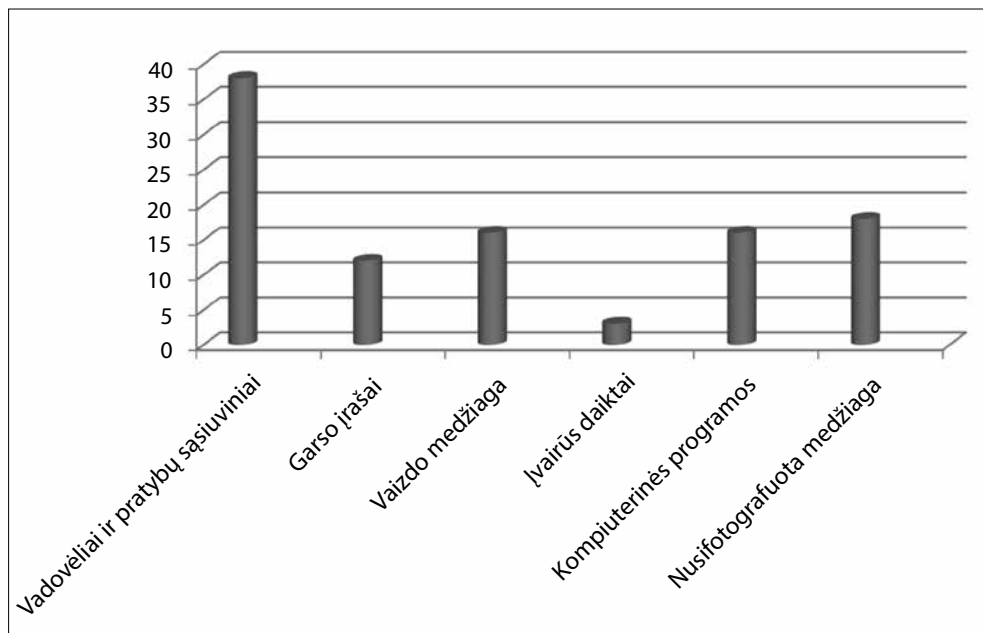
Pasakojimai pagal vaizdo fragmentus. Dirbama grupelėmis. Kiekviena grupelė gauna didelį popieriaus lapą, klijų ir pirmą (viršutinę) savo paveikslėlio dalį, kuri priklijuojama viršuje. Dalyviai taria, kas čia pavaizduota, koks bus visas paveikslėlis, svarbiausios mintys užrašomos šalia. Tada priklijuojama antroji dalis, pratęsianti paveikslėlį, ir vėl diskutuojama; gal nuomonė dabar visiškai keisis, kai kam sunku pripažinti, kad pirmas spėjimas buvo neteisingas, bet savo nuomonę turi išsakyti visi. Tai ugdo ne tik kūrybiškumą, bet ir toleranciją. Gavę trečią dalį jau mato rezultatą ir gali jį aptarti įvairiais aspektais, pavyzdžiui, kaip keičiasi įvykio prasmė išryškėjus naujoms detalėms ir kaip tuo galima manipuluoti, jei to norima. Aptariama grupelėse, komentuojama kitiems, galima išprovokuoti diskusiją, kaip iš kelių detalių susidarome įspūdį apie žmogų, o geriau susipažinę keičiame nuomonę ir pan. Susiduria įvairios nuomonės, apmąstoma patirtis, kiekvienas „priverstas“ argumentuoti savo nuomonę – taip ugdoma kalba, pastebimi prasmės atspalviai, kurie padeda vėliau kurti tekstus.

Atlikto tyrimo analizė

Tyrimas atliktas 2017–2018 metais Vilniaus kolegijos dviejuose fakultetuose. Tyrime dalyvavo 120 įvairių studijų programų 1–3 kurso studentų. Duomenys rinkti taikant kiekybinį metodą – anketinę apklausą. Kiekybinis tyrimas pasirinktas todėl, kad Kardelio teigimu, kiekybinis tyrimas yra struktūrizuotas ir suplanuotas, jį atliekant ieškomi išorinio reiškinių požymiai, išgaunant įvairius dydžius, kurie gali būti išreikšti skaičiais ir matuojami. „Kiekybinį tyrimą galima apibūdinti kaip struktūrizuotą, besiremiantį iš mokslinės problemos išplaukiančia hipoteze, kurią siekiama patvirtinti tyrimą, taikant matematinės statistinės analizės būdus tyrimo

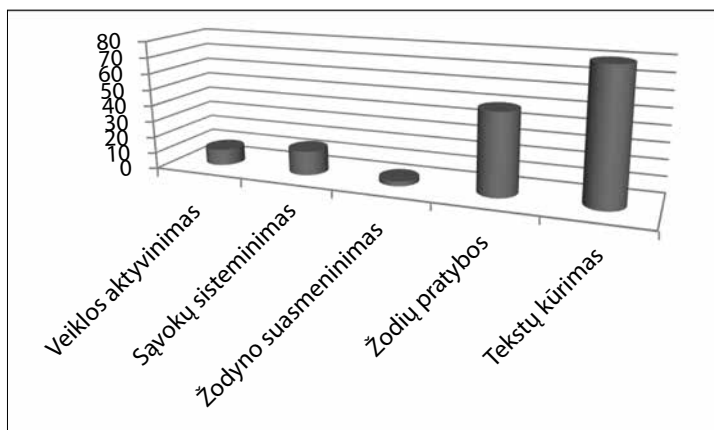
duomenims – skaičiams sutvarkyti“ (Kardelis, 2007). Anketą sudarė uždari ir atviri klausimai.

Tyrimo duomenys parodė, kad beveik pusė respondentų žodžius mokosi tradiciniu būdu – naudodami vadovėlius ir pratybų sąsiuvinius. Penktadalis studentų remiasi savo fotografuota medžiaga, užsienio kalbai mokytis pasitelkia kompiuterines programas, kiti – vaizdo ar garso įrašus. Komentuodami atsakymus respondentai teigia, kad žodžius išmokti padeda dainos, filmai, užrašai, serialų ir filmų žiūrėjimas originalo kalba, nusifotografuotos medžiagos persirašymas į sąsiuvinį, žodžių persirašymas į kitą lapą, kartais keletą kartų, užsirašymas ant lapukų. Respondentų atsakymai pateikiami paveiksle:

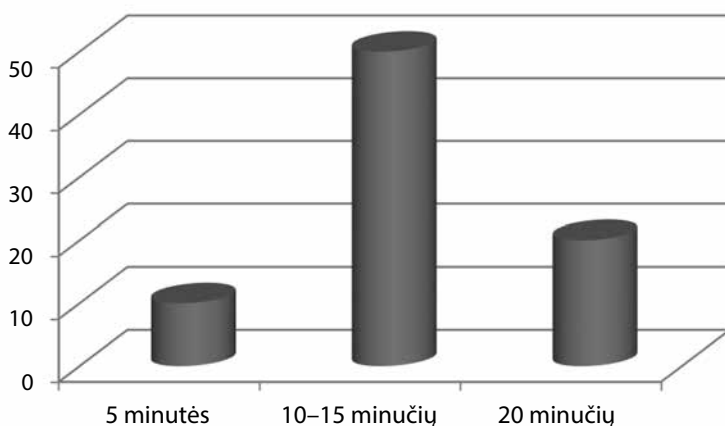
1 pav. Priemonės, naudojamos užsienio kalbos žodžių mokymuisi, %

Didžioji dalis respondentų (trys ketvirtadaliai) teigia, kad jiems labiausiai priimtina žodžių mokymosi strategija – tekstų kūrimas. Pusė respondentų geriausiai išmoksta žodžius atlikdami įvairius pratimus, pratybas su žodžiais, penktadaliui įsiminti padeda asociatyvūs ryšiai, sąvokų sisteminimas. Labai maža dalis studentų savo mokymosi strategija įvardijo žodyno suasmeninimą. Taip pat maža dalis apklaustųjų remiasi veiklos aktyviniu, skatinančiu valingą atmintį, nors ši strategija įvardijama viena iš efektyviausių. Respondentų atsakymai pateikiami paveiksle:

2 pav. Labiausiai priimtinos, efektyviausios žodžių mokymo(si) strategijos, %

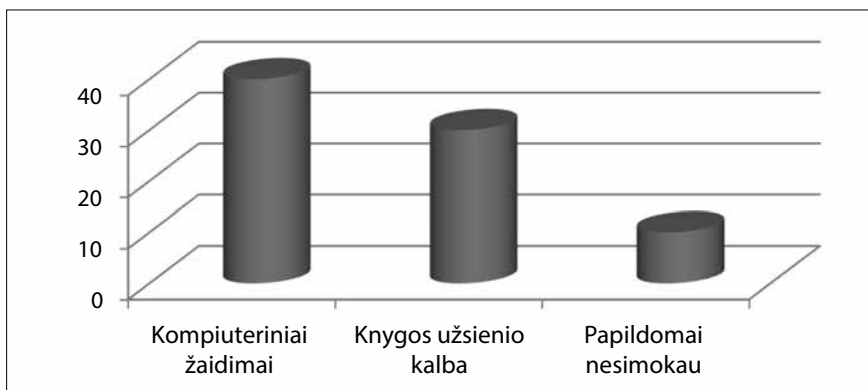
Daugiau nei pusė respondentų teigia, kad užsienio kalbos leksikos, pateiktos paskaitų metu, mokymuisi skiria 10–15 minučių, penktadalis – 20 minučių, dešimtadalis – tik 5 minutes. Komentuodami atsakymus respondentai teigia, kad žodžių mokymuisi skiria 1 val., daugiau nei 30 min., daugiau nei 20 min., kartoja daug kartų, darydami įvairius namų ruošos darbus. Atsakymai parodyti 3 paveiksle.

3 pav. Laikas, skirtas naujų, paskaitose pateiktų užsienio kalbos žodžių mokymuisi, %

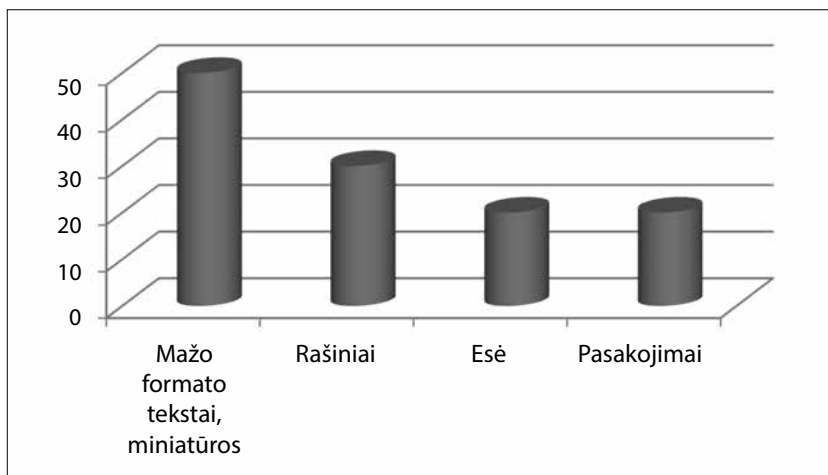
Tyrimo duomenys parodė, kad beveik pusė respondentų papildomai leksikos mokosi žaisdami kompiuterinius žaidimus, beveik trečdalis skaito knygas užsienio kalba. Dešimtadalis studentų užsienio kalbos žodžių papildomai nesimoko. Komentuodami atsakymus respondentai teigia, kad norėdami turtinti savo žodyną žiūri filmus užsienio kalba (penktadalis), klauso dainų ir išsiverčia nežinomus žodžius, leksikos mokosi dirbdami užsienyje, bendraudami su užsieniečiais, stengdamiesi kalbėti užsienio kalba su savo draugais, skaitydami naujienas, straipsnius užsienio

kalba. Respondentų atsakymai pateikiami paveiksle:

4 pav. Būdai, priemonės, kuriais papildomai mokomasi užsienio kalbos žodžių, %

Studentams patinka kurti tekstus. Tai rodo ir tyrimo duomenys: daugiau nei pusė studentų mėgstamu tekstų kūrimo būdu pasirinko mažo formato tekstus, miniatiūras, trečdalis studentų mielai rašo rašinius, ketvirtadalis – esė, pasakojimus. Respondentų atsakymai pateikiami paveiksle:

5 pav. Mėgstamiausi tekstų kūrimo būdai, %

Tyrimo duomenys leidžia teigti, kad studentams pakanka motyvacijos mokytis užsienio kalbą, jie suvokia svetimų kalbų svarbą šiandiniame pasaulyje. Apklaustieji pabrėžia, jog informacinių, išmaniųjų technologijų naudojimas daro mokymąsi įdomesnį, padeda geriau įsiminti žodžius (taip teigia visi respondentai).

Išvados ir apibendrinimas

Mokant užsienio kalbos žodžių svarbu atkreipti dėmesį į tikslingą žodyno parinkimą, būtinumą aktyvinti žodžių vartojimą veikloje, formuoti užsienio kalbos semantinę sistemą. Pedagogui svarbu gebėti parinkti studentams priimtinas žodžių mokymo(si) strategijas, atsižvelgiant į gebėjimus, interesus, mokymosi stilių, psichologinę būseną. Žodžių mokymo(si) strategijos bei tekstų kūrimas padeda ugdyti studentų saviraišką, kalbos supratimą, skatina savo rašymo stiliaus paieškas. Manytina, jog pateiktos žodžių mokymo(si) strategijos bei teksto (sakytinio ir rašytinio) kūrimo būdai per užsienio kalbos paskaitas leidžia minimaliomis laiko sąnaudomis pasiekti efektyvų leksikos mokymo(si) rezultatą, skatina kūrybiškumą, ugdo kritinį mąstymą.

Literatūros sąrašas

1. Halliday, M.A.K, Hassan, Ruqaiya. (2012). *Language, Context, and Text Aspects of Language in a Social-Semiotic Perspective*. Oxford.
2. Kardelis, K. (2007). *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai*. Vadovėlis. Šiauliai: Lucilijus.
3. Legkauskas, V. (2012). *Socialinė psichologija*. Vilnius: Vaga.
4. Nauckūnaitė, Z. (2002). *Teksto komponavimas: rašymo procesas ir tekstų tipai*. Vilnius: Gimtasis žodis.
5. Spitzer, M. (2009). *Lernen. Gehirnforschung und die Schule des Lebens*. Heidelberg.
6. Zajícová, P. (2018). *Narace a vyučování jazyku. Teoretická východiska, výzkum, program*. Ostrava.
7. Zajícová, P. (2019). *Heterogenität im Klassenzimmer als Herausforderung zum Dialog*. *Studia germanistica IV*. Ostrava, (Manuskript).

STRATEGIEN ZUR WORTSCHATZVERMITTLUNG UND TEXTERSCHLIEBUNG IM FREMDSPRACHENUNTERRICHT

Zusammenfassung

Für jeden Fremdsprachenlehrer ist es sehr wichtig, die für Schüler und Schüler akzeptablen Lern- / Lernstrategien unter Berücksichtigung der Fähigkeiten, Interessen, des Lernstils und des psychologischen Status zu wählen. Für einen Fremdsprachenlehrer ist es sehr wichtig, die Schüler auf eine andere und interessante Weise mit neuen Wörtern vertraut zu machen, die größte Anzahl lexikalischer Einheiten anzusammeln, den Wortschatz zu erweitern und zu bereichern. Der Bericht analysiert Strategien für das Lernen von Wörtern und die Erstellung von Texten. Die Grundlage des Kreativen Schreibens im Sprach- bzw. Fremdsprachenunterricht fassen wir als Arbeit in zwei Richtungen auf. Es geht uns sowohl um langsame und intensive Wahrnehmung und Ausnutzung der Sprach- und Textstrukturen als auch um den schriftlichen Ausdruck der eigenen Welterfahrung und des eigenständigen Inhalts und um den gegenseitigen Austausch. Nach dem eigentlichen Anfang des kreativen Schreibens, der sicherlich im Erleben, in der Beobachtung, im Zuhören, in der Bewertung und im In-Beziehung-Setzen beruht, wollen wir bestimmte sprachliche Handlungsrichtungen hervorheben, die unseres Erachtens die Achse des kreativen Schreiben-Lernens bilden. Es sind 1) das Generieren der Motive und Gedanken, 2) deren Sortieren, Auswahl, Bildung der ersten Strukturen, Kategorien und Anordnungen, 3) bewusstes Wahrnehmen und durchdachtes Anwenden der Sprachstrukturen, 4) bewusstes Strukturieren des Textes.

AUTORIAUS LYDRAŠTIS

Autoriaus vardas, pavardė: Elida Aršavskienė

Darbo vieta ir pareigos: Vilniaus kolegijos Pedagogikos fakultetas, Užsienio kalbų centras, lektorė

Autoriaus mokslinių interesų sritys: edukologija, filologija, vokiečių, rusų kalbos, kalbų mokymo didaktika

Telefonas ir el. pašto adresas: + 370 653 50 377; e.arsavskiene@pdf.viko.lt

AUTHOR'S COVER LETTER

Author's name and surname: Elida Aršavskienė

Workplace and position: Lecturer, Center for Foreign Languages, Faculty of Education, University of Applied Sciences

Author's research interests: educational science, philology, didactics of German and Russian and language teaching

Telephone and e-mail address: +370 653 50 377;
e.arsavskiene@pdf.viko.lt